

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

©2020 ШЕВЦІВ Л. Ю., СЕНИШИН Б. Б.

УДК 336:1
JEL: G21; F65

Шевців Л. Ю., Сенишин Б. Б. Шляхи підвищення фінансової безпеки банків України в умовах глобалізаційних процесів

Метою статті є дослідження основ фінансової безпеки банківської діяльності з ідентифікацією загроз, їх систематизацією в єдину класифікацію для визначення шляхів підвищення ефективності фінансової безпеки банківської сфери. Обґрунтовано теоретичні основи фінансової безпеки банків. Узагальнено підходи та визначено поняття «фінансова безпека банку». Сформовано основні складові фінансової безпеки банку та здійснено класифікацію внутрішніх і зовнішніх загроз системі безпеки банківської діяльності. Визначено заходи по запобіганню зовнішнім і внутрішнім загрозам банківській сфері України, які мають бути розроблені із мінімальними витратами ресурсів та часу для досягнення бажаного результату. Проаналізовано банківський сектор України (діючі банки) за період 2016–2020 рр.. Аналіз показав, що існує тенденція до зменшення кількості банків (на 42), водночас кількість банків із 100% іноземним капіталом збільшилася на 6. Для належної оцінки рівня фінансової безпеки банків України досліджено основні показники діяльності за період 2016–2020 рр. і встановлено таке: активи банків збільшилися на 18,5% – до 1 532 671 млн грн; кредитування клієнтів зменшилася з 80% до 68%; рентабельність активів збільшилася на 6,04% та у 2020 р. становить 5,23%; коефіцієнт покращення ефективності роботи банків у 2020 р. становить 1,52. Проаналізовано динаміку нормативу адекватності регулятивного капіталу, динаміку нормативів кредитних ризиків банків та динаміку фінансових результатів банківського сектора України. Запропоновано заходи з підвищення рівня фінансової безпеки банків на основі гармонізації основних показників банківської діяльності та методології їх обчислення з міжнародними стандартами, що забезпечить законодавчий захист прав кредиторів, підтримає низькі темпи інфляції та стабільність валютного курсу, створить сприятливий інвестиційний клімат.

Ключові слова: банк, фінансова безпека банківської діяльності, регулятивний капітал, складові фінансової безпеки банку, внутрішні та зовнішні загрози.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-254-262>

Рис.: 5. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Шевців Любов Юліанівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: Shevtsivlyba@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4960-3198>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/H-4840-2018>

Сенишин Богдана Богданівна – студентка факультету управління фінансами та бізнесу, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: bohdana1404@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9361-7170>

UDC 336:1

JEL: G21; F65

Shevtsiv L. Yu., Senyshyn B. B. Ways to Increase the Financial Security of Ukrainian Banks in the Context of Globalization

The purpose of the article is to study the basics of financial security of banking with the identification of threats, their systematization into a single classification to determine ways to increase the financial security of the banking sector. Theoretical bases of financial security of banks are substantiated. The approaches are generalized and the concept of "financial security of the bank" is defined. The main components of the bank's financial security have been formed and the classification of internal and external threats to the banking security system has been carried out. Measures have been identified to prevent external and internal threats to Ukraine's banking sector, which should be developed with minimal resources and time to achieve the desired result. The banking sector of Ukraine (operating banks) for the period 2016–2020 is analyzed, which indicates a tendency to decrease (by 42), and the number of banks with 100% foreign capital increased by 6. To properly assess the level of financial security of Ukrainian banks, the main performance indicators for the period 2016–2020 were studied and it was established that: the banks' assets increased by 18.5% to UAH 1,532,671 million; customer lending decreased from 80% to 68%; return on assets increased by 6.04% and in 2020 amounted to 5.23%, improving the efficiency of banks in 2020 by 1.52. The dynamics of the regulatory capital adequacy ratio, the dynamics of credit risk ratios of banks and the dynamics of financial results of the banking sector of Ukraine are analyzed. Measures to increase the level of financial security of banks, based on the unification of the core indicators of banking and their methodology of calculation according to international standards, which will strengthen legal protection of creditors, maintain low inflation and a stable exchange rate, create a favorable investment climate.

Keywords: bank, financial security of banking, regulatory capital, components of financial security of the bank, internal and external threats.

Fig.: 5. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

Shevtsov Liubov Yu. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: Shevtsovlyba@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4960-3198>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/H-4840-2018>

Senyshyn Bohdana B. – Student of the Faculty of Finance Management and Business, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: bohdana1404@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9361-7170>

В економіці України особливе місце займає забезпечення сталого та безпечного розвитку банківської системи, функціонування якої ускладнюється появою кризових явищ у різних сферах економіки. Банківська система являє собою основну складову фінансової системи. Забезпечення високого рівня фінансової безпеки банків розглядається як одна з найбільш гострих проблем, оскільки це пов'язано з ризиком, можливим вибоком інформації, наявністю внутрішніх і зовнішніх загроз. Недостатня фінансова безпека однієї з ланок або учасників банківської системи здатна викликати серйозні порушення та деформацію в усій фінансовій системі, а отже, економічної діяльності держави. Слід зауважити, що забезпечення фінансової безпеки банків є не лише національною, а й міжнародною проблемою. Тому розробка та впровадження управлінських рішень щодо підвищення та забезпечення високого рівня фінансової безпеки банку має ґрунтуватися на визначених, оцінених та усвідомлених загрозах, які постають перед банківським сектором.

Проблеми забезпечення фінансової безпеки банків досліджували такі вчені, як Д. А. Артеменко [1], С. І. Адаменко [2], О. І. Барановський [3; 7], О. І. Хитрін [4], М. І. Зубок, С. М. Яременко [5], Д. В. Щербатих, Б. В. Шпильовий [6], І. О. Тарасенко, А. А. Москаленко [8], І. М. Крупка [10] та інші.

Так, Д. А. Артеменко зазначає, що сутність фінансової безпеки банківської діяльності полягає в забезпеченні організаційно-управлінських, режимних, технічних і профілактичних заходів, які гарантують якісний захист прав та інтересів банку, зростання статутного капіталу, підвищення ліквідності активів, забезпечення поворотності кредитів, збереження фінансових і матеріальних цінностей [1]. С. І. Адаменко у своїй праці дійшов висновку, що проблеми банківської сфери є одночасно і проблемами фінансової безпеки держави. Він також наголошує,

що саме стабільність і надійність банківської системи, удосконалення банківського менеджменту та зміцнення його стратегічної складової можуть забезпечити фінансову безпеку держави [2]. Науковець О. І. Барановський в [3] визначає, що основною метою фінансової безпеки банку є забезпечення безперервної та стійкої підтримки стану, який характеризується збалансованістю та стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз. О. І. Хитрін у [4] підкреслює, що головною метою фінансової безпеки банку є усунення можливостей нанесення шкоди банку або упущення ним вигоди, забезпечення його стійкого та максимально ефективного функціонування в даний момент часу, а також накопичення достатнього потенціалу для розвитку та зростання в майбутньому, якісна реалізація операцій і угод. У [5] дослідниками визначено такі види банківської безпеки: особиста безпека; колективна безпека; економічна безпека; інформаційна безпека.

Високо оцінюючи праці провідних науковців, слід зазначити, що питання розроблення, пошук шляхів забезпечення високої фінансової безпеки банків ще недостатньо висвітлені та потребують подальшого дослідження. Сьогодні не вирішеними залишаються такі питання, як відсутність достатньої законодавчої та нормативної бази для забезпечення на практиці фінансової безпеки банківської діяльності в цілому та окремої банківської установи зокрема, а також проблема управління внутрішніми та зовнішніми загрозами, що пов'язано з підвищенням ризиків витоку інформації сторонніми користувачами, що призводить до негативних наслідків.

Мета статті – дослідження основ фінансової безпеки банківської діяльності з ідентифікацією загроз, їх систематизацією в єдину класифікацію для визначення шляхів підвищення ефективності фінансової безпеки банківської сфери.

Банківський сектор є важливим компонентом національної економіки, який потребує створення надійного та фінансово стійкого середови-

ща для запобігання впливу ряду загроз в умовах економічної нестабільності. Фінансова безпека окремої банківської установи взаємопов'язана з фінансовою безпекою держави загалом. Тому одним із пріоритетних напрямків вирішення даного завдання, який стоїть перед банківською системою, є розробка теоретичних позицій щодо забезпечення фінансової стійкості банків.

Фінансова безпека банку – стан банківської установи, що характеризується збалансованістю та стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, його здатністю досягати поставлених цілей і генерувати достатній обсяг фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку[6].

На нашу думку, фінансова безпека банку проявляється у вмінні нарощувати та зберігати фінансовий потенціал на конкурентних позиціях, який буде використовуватися для досягнення стратегічних цілей та завдань, а також забезпечення незалежності та стабільності функціонування банку.

Основні складові фінансової безпеки зображено на *рис. 1*.

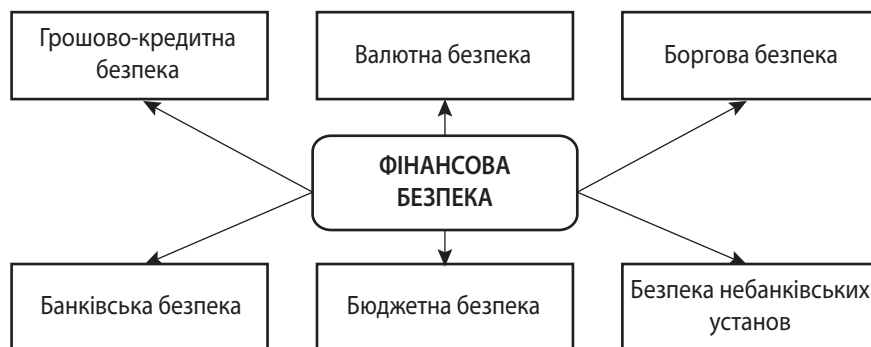

Рис. 1. Основні складові фінансової безпеки банку

Джерело: розроблено на основі [7].

Головна мета фінансової безпеки банку полягає в забезпеченні конкурентоспроможності банків та банківської діяльності країни на ринку банківських послуг, а також неможливості отримання негативних наслідків у результаті впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Під загрозою фінансової безпеки слід розуміти негативний вплив з боку вхідних параметрів, які супроводжують зміну вихідної інформації банківської системи. Класифікацію внутрішніх і зовнішніх загроз системи безпеки банківської діяльності наведено в *табл. 1*.

Для запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам запропоновано такі заходи, як:

- ✦ посилення регулювання банківської сфери діяльності з боку держави;
- ✦ запровадження нових методів і технологій обробки та аналізу інформації для оцінки та забезпечення фінансової безпеки окремого банку;
- ✦ наявність належного рівня фінансового контролю як за фінансовими ресурсами та здійсненими операціями, так і за діями самого персоналу банку.

Такі заходи повинні бути розроблені із мінімальними витратами ресурсів та часу для досягнення бажаного результату [8].

В Україні стан фінансової безпеки банківських установ характеризується нестабільністю, наявністю структурних дисбалансів між співвідношенням попиту та пропозиції на кредитні ресурси банків, дефіцитом залучення коштів, що забезпечує формування ресурсної бази банків, а також невисокою оцінкою якості наявних активів на балансі банків, що означає негайну потребу в забезпеченні стабілізації розвитку банківської системи.

Починаючи з 2014 р. в банківській системі України відбувається реформування фінансового сектора, який спрямований як на розвиток та реформу фінансового сектора в цілому, так і на внутрішні трансформаційні процеси окремого банку.

Головним кроком НБУ було очищення фінансового сектора шляхом функціонування на ринку лише стабільних банків, які забезпечують гнучкість, стійкість до економічних диспропорцій та збереження і підвищення безпеки банківської системи (*рис. 2*).

Загрози фінансовій безпеці банку та їх наслідки [8]

ВНУТРІШНІ ЗАГРОЗИ		ЗОВНІШНІ ЗАГРОЗИ	
Вид загрози	Наслідки	Вид загрози	Наслідки
Неефективна кредитна політика банку	– Зниження якості кредитного портфеля; – підвищення суми обов'язкових кредитів; – зниження конкурентоспроможності	Недосконалість банківського законодавства	– Зміна умов ліцензування та мінливість нормативно-правових актів; – завищені міжнародні норми; – залежність від політичних факторів
Низька якість управління активами та пасивами банку	– Зниження рівня ліквідності; – підвищення рівня ризикових активів; – незбалансованість активів за строками	Низький рівень інвестиційної активності	– Відсутність інвестиційно привабливих проєктів на внутрішньому ринку; – неспроможність банку залучати інвестиції через неефективну діяльність
Некомпетентність вищого керівництва	– Низький рівень стратегічного планування; – приймання неефективних управлінських рішень	Недобросовісна конкуренція	– Різне зниження депозитних кредитних ставок з боку нестабільних установ; – компрометація з боку партнерів; – штучне банкрутство підприємств
Некомпетентність персоналу банку	– Розголошення конфіденційної інформації; – послаблення конкурентних позицій	Високий рівень недовіри до банків	– Недовіра з боку вкладників та кредиторів; – банкрутство банків; – погіршення репутації банків

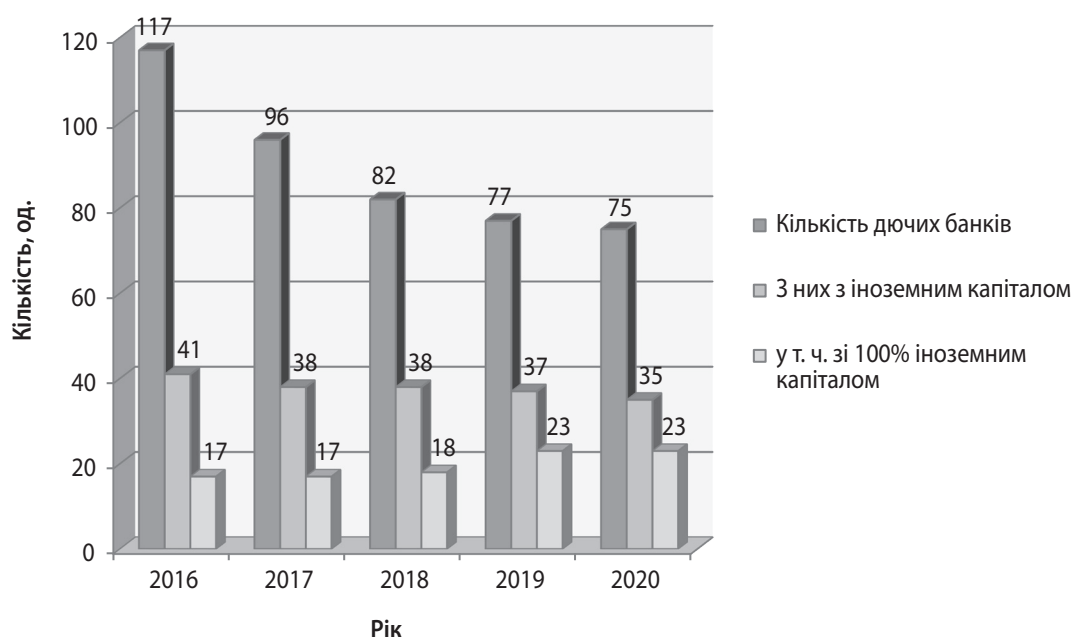

Рис. 2. Динаміка кількості діючих банків в Україні

Джерело: складено за [9].

Як бачимо, динаміка кількості діючих банків за період 2016–2020 рр. схильна до тенденції зменшення. Так, кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 42 (зокрема на 6 банків з іноземним капіталом). Тоді як кількість банків зі 100% іноземним капіталом збільшилася на шість, що свідчить про зростаючі вклади іноземних інвесторів у банківський сектор економіки.

Зменшення кількості банків характеризує низьку фінансову безпеку банків через те, що вони втрачають свої конкурентні переваги та банкрутують. Функціонування банків з іноземним капіталом дає можливість залишатися конкурентними та стійкими до фінансово-економічних криз.

Слід зауважити, що рівень фінансової безпеки банків залежить від ступеня їх захищеності та ефективності діяльності. Тому для належної оцінки рівня фінансової безпеки банків України доцільно розглянути основні показники діяльності (табл. 2). Найважливішими показниками при оцінці рівня фінансової безпеки банків виступають норматив адекватності регулятивного капіталу, нормативи кредитного ризику, показники ліквідності та ефективності роботи банків.

За даними табл. 2 спостерігаємо, що за період 2016–2020 рр. активи банків збільшилися на 18,5% – до 1 532 671 млн грн. Основну частину активної діяльності банку займає кредитування клієнтів, частка яких за аналізований період, втім, зменшилася з 80% до 68%.

Рентабельність активів протягом досліджуваного періоду збільшилася на 6,04% та у 2020 р. становить 5,23%, що свідчить про підвищення ефективності використання активів банками. У 2019 р. показник рентабельності капіталу набув найбільшого значення та становив 41,03%, що вказує на поліпшення стану банківської діяльності України.

Показник короткострокової ліквідності протягом періоду знаходився у визначених межах, що характеризує здатність банків вчасно здійснювати необхідні платежі за зобов'язаннями. У цілому ефективність роботи банків значно покращилася та становить у 2020 р. коефіцієнт 1,52.

Норматив адекватності регулятивного капіталу, або показник платоспроможності (норма більше 10%) відображає здатність банку своєчасно та в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями, що впливають

із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру, тобто оцінює платоспроможність банку. Чим вище значення показника адекватності регулятивного капіталу, тим менша частка ризику, що її приймають на себе власники банку; і навпаки: чим нижче значення показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе кредитори/вкладники банку (рис. 3).

На рис. 3 простежується тенденція до підвищення платоспроможності банків України, що дає можливість своєчасно та в повному обсязі погашати зобов'язання. Така тенденція є позитивною при визначенні шляхів забезпечення фінансової безпеки банків у цілому.

Важливими показниками є нормативи кредитного ризику, які здатні на ранніх стадіях сигналізувати про зниження рівня фінансової безпеки (рис. 4). Виділяють декілька видів нормативів кредитного ризику:

- ✦ норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – значення нормативу складає не більше 25%;
- ✦ норматив великих кредитних ризиків (Н8) – нормативне значення нормативу Н8 не повинно перевищувати 8-кратний розмір регулятивного капіталу банку;
- ✦ норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9) – норма не більше 25%.

Згідно з даними рис. 4 норматив великих кредитних ризиків (Н8) протягом аналізованого періоду знаходиться в межах нормативного значення, мав тенденцію до зниження і у 2020 р. становить 111,66 млн грн. Норматив Н7 зменшився на 5,11%, а норматив Н8 у 2016–2017 рр. перевищував норму, яка становить 25%, а вже у 2020 р. скоротив значення даного показника до 6,6%. Отже, показники показують підвищення фінансової безпеки банків.

Для кращого розуміння стану банківської діяльності в Україні слід розглянути динаміку зміни фінансових результатів банківського сектора, що проаналізовано на рис. 5.

З рис. 5 простежується тенденція до збитковості діяльності банків України. На це впливають такі, зокрема, фактори, як економічна та політична нестабільність на національному та міжнародному рівнях, а також рівень залежності банків від внутрішніх і зовнішніх джерел.

Основні показники діяльності банків України

Назва показника	Значення показників				
	01.02.2016	01.02.2017	01.02.2018	01.02.2019	01.02.2020
Активи, млн грн	1 293 104	1 212 812	1 301 560	1 359 998	1 532 671
Активи в іноземній валюті, млн грн	608 420	497 023	494 775	491 107	523 251
Кредити, надані клієнтам, млн грн	1 033 638	996 205	1 074 702	1 105 954	1 038 136
Пасиви, млн грн	1 293 104	1 212 812	1 301 560	1 359 998	1 532 671
Капітал, млн грн, з нього: – статутний капітал	115 387 236 260	120 038 413 343	156 506 496 541	162 491 465 917	208 533 470 696
Регулятивний капітал, млн грн	102 440,2	111 913,3	118 944,0	124 984,7	150 946,6
Норматив адекватності регулятивного капіталу (не менше 10%), %	9,63	12,65	16,25	16,52	20,31
Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60%), %	92,58	89,69	94,80	92,36	94,68
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25%), %	23,1	21,87	20,92	19,26	17,99
Норматив великих кредитних ризиків, млн грн	470,16	261,03	203,50	192,41	111,66
Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25%), %	45,56	30,79	17,56	9,87	6,60
Рентабельність активів, %	-0,81	0,33	1,54	4,79	5,23
Рентабельність капіталу, %	-9,70	3,33	12,78	41,03	38,65
Ефективність роботи банків	0,93	1,15	1,17	1,28	1,52

Джерело: складено за [9].

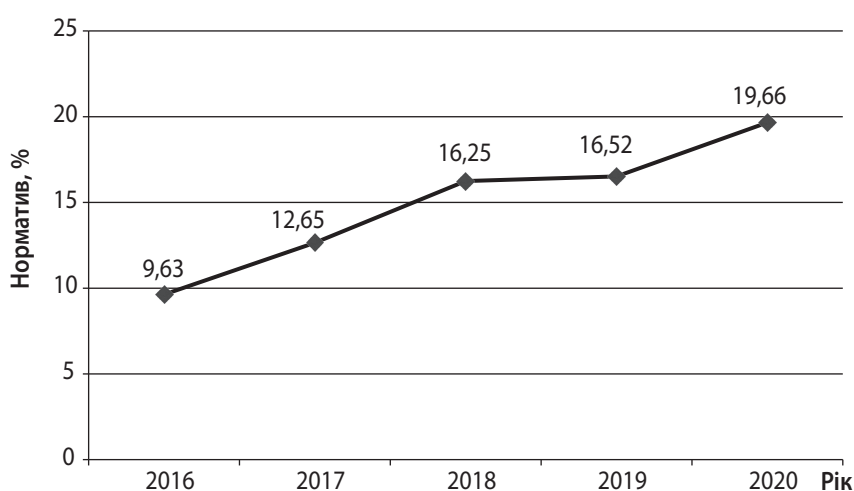

Рис. 3. Динаміка нормативу адекватності регулятивного капіталу за період 2016–2020 рр., %

Примітка: дані станом на 1 січня кожного року.

Джерело: розроблено на основі даних [9].

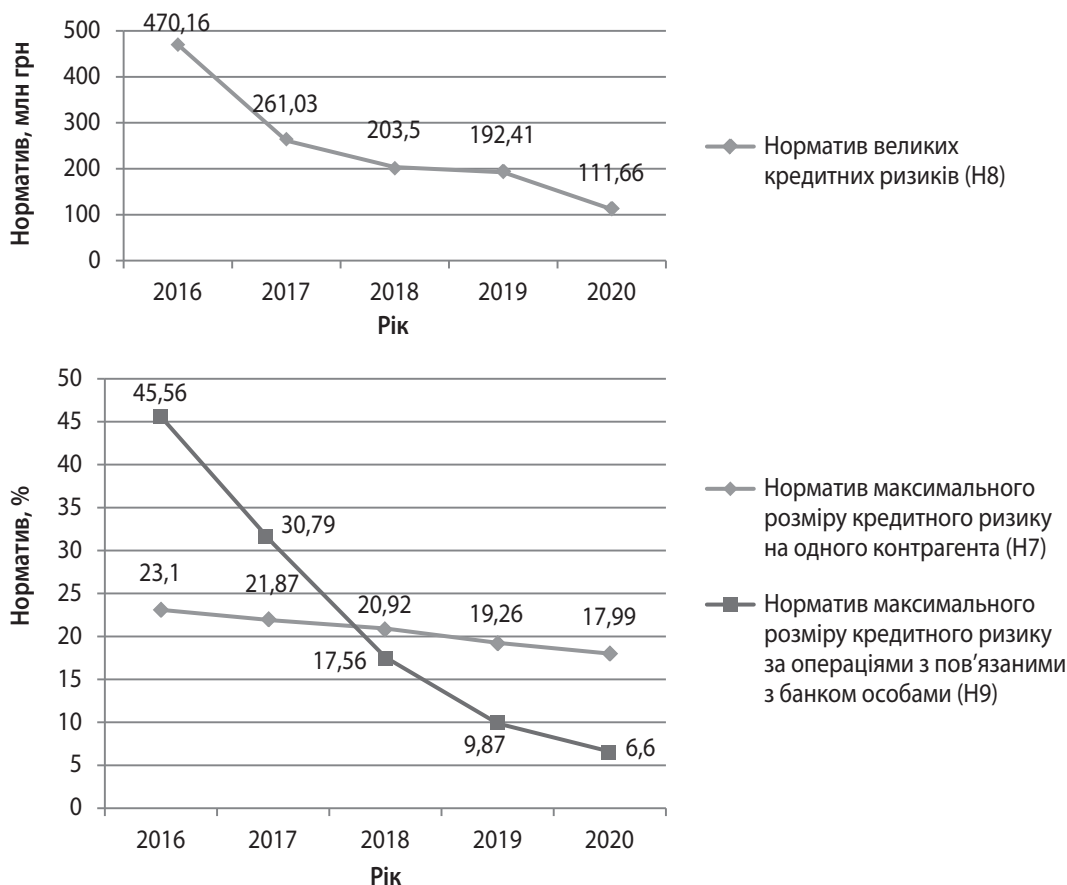

Рис. 4. Динаміка нормативів кредитних ризиків банків за період 2016–2020 рр.

Джерело: авторська розробка на основі даних [9].

На наш погляд, для підвищення рівня фінансової безпеки банків України та в цілому фінансової безпеки країни потрібно вжити ряд заходів, які спрямовуються на послаблення дії низки загроз, зокрема на:

- ✦ підвищення ефективності діяльності та фінансової стійкості банків шляхом покращення якості корпоративного управління;
- ✦ наближення діяльності вітчизняних банків до міжнародних стандартів;
- ✦ підвищення вимог до мінімального капіталу;
- ✦ стимулювання подальшої капіталізації банківського сектора;
- ✦ розширення переліку та посилення вимог до публічної інформації про фінансовий стан власників і структуру управління банків;
- ✦ продовження уніфікації основних показників банківської діяльності та методології їх обчислення з міжнародними стандартами;
- ✦ посилення законодавчого захисту прав кредиторів;

- ✦ підтримання низьких темпів інфляції та стабільного валютного курсу;
- ✦ створення сприятливого інвестиційного клімату, що підвищить міжнародні рейтинги України [10].

ВИСНОВКИ

Таким чином, фінансова безпека банку являє собою стійкий стан банку, який характеризується здатністю вистояти перед можливими внутрішніми та зовнішніми загрозами, які переслідують банківську діяльність, з метою забезпечення стабільного середовища для належного функціонування та розвитку в умовах впливу дестабілізуючих факторів навколишнього середовища та захищеності фінансових інтересів зацікавлених сторін. При досягненні високого рівня фінансової безпеки банків та банківської системи країни слід надавати перевагу регулюючим і превентивним діям Національного банку України; вжити заходи, які будуть спрямовуватися на послаблення дії низки загроз, підтримання низьких темпів інфляції, стабільного валютного курсу та сприятливого інвестиційного клімату

**Фінансовий
результат, млн грн**

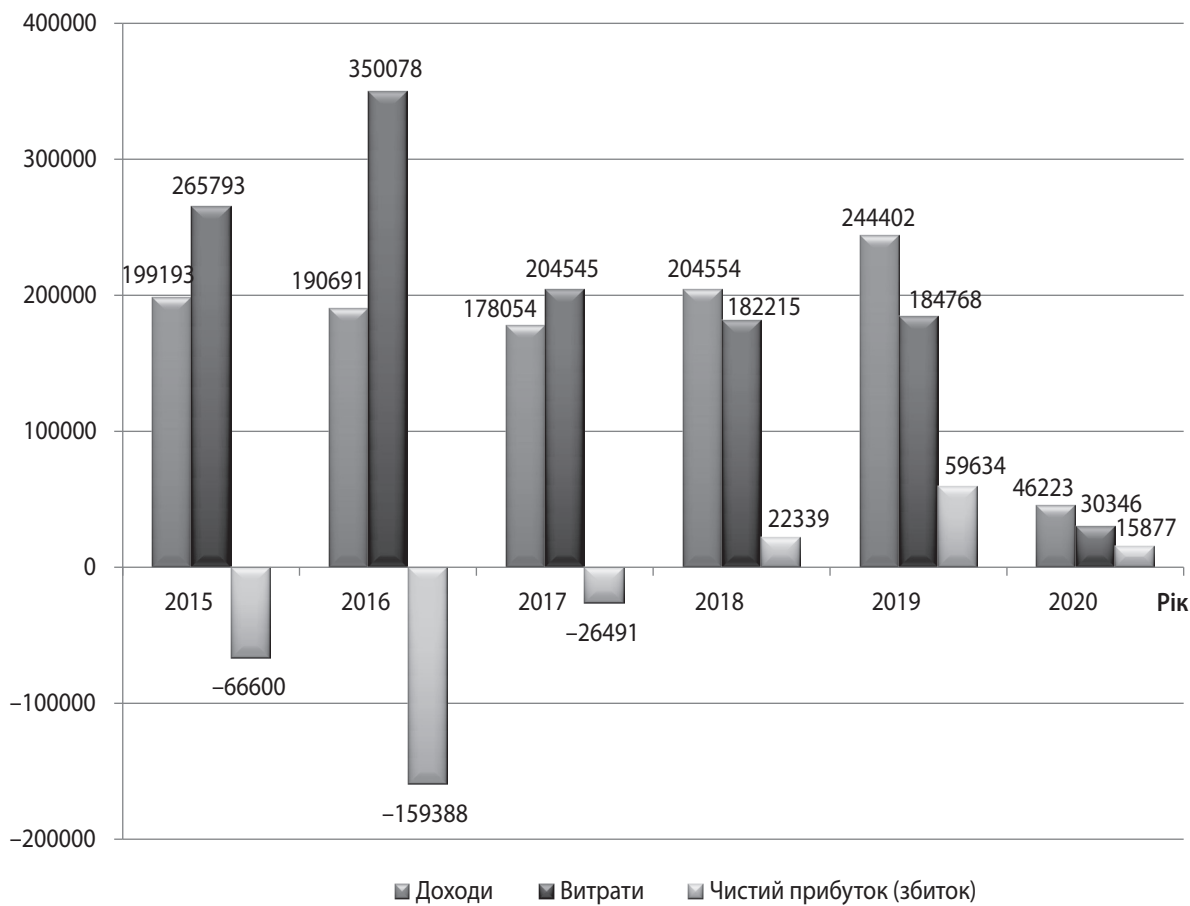

Рис. 5. Динаміка фінансових результатів банківського сектора України за період 2015–2020 рр., млн грн

Примітка: 2020 р. – дані станом на січень – лютий 2020 р.

Джерело: побудовано за даними [9].

для підвищення міжнародних рейтингів України. Саме цьому будуть присвячені наші подальші дослідження. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Артеменко Д. А. Механізм забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності : дис. ... канд. екон. наук. Ростов-на-Дону, 1999. 172 с.
2. Адаменко С. І. Характеристика та класифікація загроз у банківській системі України. *Стратегічна панорама*. 2004. № 4. С. 48–52.
3. Барановський О. І. Банківська безпека: проблема виміру. *Економічне прогнозування*. 2006. № 1. С. 7–25. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_06_1_07_uk.pdf
4. Хитрін О. І. Фінансова безпека комерційних банків. *Фінанси України*. 2004. № 11. С. 118–124.
5. Зубок М. І., Яременко С. М. Безпека банківської діяльності : підручник. Київ : КНЕУ, 2012. 473 с.
6. Щербатих Д. В., Шпильовий Б. В. Підходи та загрози до формування фінансово-економічної безпеки банківських установ. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 1. С. 141–148.
7. Барановський О. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 9. С. 17–23.
8. Тарасенко І. О., Москаленко А. А. Проблеми фінансово-економічної безпеки банківських установ в сучасних умовах. *Вісник КНУТД. Серія «Економіка і вища освіта»*. 2014. № 6. С. 15–22. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/1411/1/V81_P015-022.pdf
9. Статистика // Офіційний сайт НБУ. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162&cat_id=36674
10. Крупка І. М. Фінансово-економічна безпека банківської системи України та перспективи розвитку національної економіки. *Бізнес Інформ*. 2012. № 6. С. 168–175. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2012-6_0-pages-168_175.pdf

REFERENCES

- Adamenko, S. I. "Kharakterystyka ta klasyfikatsiia zahroz u bankivskii systemi Ukrainy" [Characteristics and Classification of Threats in the Banking System of Ukraine]. *Stratehichna panorama*, no. 4 (2004): 48-52.
- Artemenko, D. A. "Mekhanizm obespecheniya finansovoy bezopasnosti bankovskoy deyatel'nosti" [The Mechanism for Ensuring the Financial Security of Banking]: *dis. ... kand. ekon. nauk*, 1999.
- Baranovskiy, O. "Spetsyfika finansovoi bezpeky v bankivskii sferi" [Peculiarity of Financial Security in the Banking Area]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 9 (2014): 17-23.
- Baranovskiy, O. I. "Bankivska bezpeka: problema vymiru" [Banking Security: A Problem of Measurement]. *Ekonomichne prohnozuvannya*. 2006. http://eip.org.ua/docs/EP_06_1_07_uk.pdf
- Khytrin, O. I. "Finansova bezpeka komertsii bankiv" [Financial Security of Commercial Banks]. *Finansy Ukrainy*, no. 11 (2004): 118-124.
- Krupka, I. M. "Finansovo-ekonomichna bezpeka bankivskoi systemy Ukrainy ta perspektyvy rozvytku natsionalnoi ekonomiky" [Financial and Economic Security of the Banking System of Ukraine and Perspectives of the National Economy Development]. *Biznes Inform*. 2012. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2012-6_0_pages-168_175.pdf
- "Statystyka" [Statistics]. Ofitsiynyi sait NBU. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162&cat_id=36674
- Shcherbatiykh, D. V., and Shpylyovyyi, B. V. "Pidkholdy ta zahrozy do formuvannya finansovo-ekonomichnoi bezpeky bankivskyykh ustanov" [Approaches and Threats to the Formation of Financial and Economic Security of Banking Institutions]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, no. 1 (2016): 141-148.
- Tarasenko, I. O., and Moskalenko, A. A. "Problemy finansovo-ekonomichnoi bezpeky bankivskyykh ustanov v suchasnykh umovakh" [Problems of Financial and Economic Security of Bank Establishments in Current Conditions]. *Visnyk KNUTD. Seriya «Ekonomika i vyshcha osvita»*. 2014. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/1411/1/V81_P015-022.pdf
- Zubok, M. I., and Yaremenko, S. M. *Bezpeka bankivskoi diialnosti* [Banking Security]. Kyiv: KNEU, 2012.

УДК 330.341
JEL: F33; F37

МЕТОДИ РЕФОРМУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ВАЛЮТНО-РЕГУЛЯТОРНОЇ СИСТЕМИ: ІННОВАЦІЙНІ СЦЕНАРІЇ

©2020 КАФТЯ М. А.

УДК 330.341
JEL: F33; F37

Кафтя М. А. Методи реформування глобальної валютно-регуляторної системи: інноваційні сценарії

Метою статті є формулювання найбільш імовірних перспективних сценаріїв реформування глобальної валютно-регуляторної системи. Перший сценарій – це наднаціонально орієнтована валютна система, що передбачає запровадження у статусі головного міжнародного резервного засобу безготівкових наднаціональних грошових одиниць – замість американського долара як засобу протидії його хронічному знеціненню. Другий сценарій реформування глобальної валютно-регуляторної системи – це її орієнтація на офіційну ремонетизацію золота, що передбачає відновлення золотом свого монетарного статусу (у певній модифікованій формі) як універсального та природного еталону вартості, а також його перетворення в першокласний актив на кшталт готівкових коштів чи державних облигацій. Третій сценарій реформування глобальної валютно-регуляторної системи пов'язується з розбудовою мультиполярної валютної системи. Її матеріальним ядром є консолідація національних грошових систем у рамках формування міжнародних валютних союзів та колективних валют. І четвертий сценарій реформування глобальної валютно-регуляторної системи – це діджиталізована валютна система. Вона передбачає обов'язковий компонент запровадження цифрових валют – криптовалюти, що характеризуються комп'ютерними вузлами, керованими блокчейном і рівномірно розподіленими на міжкраїновому рівні. Ці елементи застосовуватимуться в тих елементах валютних систем, де можна буде досягнути економії транзакційних витрат економічних агентів на проведення розрахункових операцій і забезпечити високу надійність здійснюваних транзакцій.

Ключові слова: валюта, криптовалюта, валютна система, грошова система, наднаціональна валютна система.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-262-269>

Бібл.: 8.

Кафтя Максим Анатолійович – аспірант, кафедра міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: andavydenko@kneu.edu.ua